

Beleidsplan
STICHTING JOODS GEMEENTEGEBOUW HAARLEM

Periode 2021 – 2027

1 november 2021

Managementsamenvatting

‘Het Joodse verleden zichtbaar maken en bijdragen aan een wereld zonder antisemitisme, discriminatie en racisme.’

Het vroegere Joods Gemeentegebouw aan de Lange Wijngaardstraat 14 vertelt de geschiedenis van de Joodse gemeenschap van Haarlem en omgeving in al zijn veelzijdigheid, triomfen en tragische momenten. De in december 2018 door de Haarlemse gemeenteraad aangenomen motie *Geef Haarlem haar Joodse geschiedenis terug* vormde het vliegwiel dat leidde tot de oprichting van Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem (JGH) in 2021. De stichting wil de organisatie zijn die het bijzondere, waardevolle verleden van het gebouw ontsluit en publiekelijk toegankelijk maakt.

De gemeente Haarlem, de eigenaar van het pand, wil het verkopen en er een nieuwe bestemming aan geven. De opdracht van de motie *Geef Haarlem haar Joodse geschiedenis terug* luidt dat de nieuwe bestemming ‘gemengd’ dient te zijn, dat wil zeggen wonen en cultureel-maatschappelijk, met waarborging van het Joodse erfgoed. De nieuwe eigenaar van het pand is eraan gehouden om ruimte te bieden om dit laatste mogelijk te maken.

JGH streeft indachtig de oorspronkelijke functie van het gebouw naar het volgende:

- de bezoekers op een zo toegankelijk mogelijk wijze kennis te laten maken met de Joodse cultuur en geschiedenis in Haarlem en omstreken en de bestaande kennis hierover te verdiepen;
- in het gebouw een Joods-historisch educatief centrum annex cultureel platform te vestigen, waar relevante verbindingen tot stand komen met de wereld van vandaag en morgen, met speciale aandacht voor de bestrijding van antisemitisme en racisme;
- het gebouw breed toegankelijk te maken door er openbare activiteiten te organiseren, educatie te verzorgen en informatie te verschaffen.

Doelgroepen:

- nabestaanden of anderszins betrokkenen van de (oorspronkelijke) Joodse gemeenschap in Haarlem en omgeving;
- mensen (uit Haarlem en omgeving en eventueel ook daarbuiten) die vanuit hun Joodse geloof en/of beleving wensen samen te komen voor feestdagen, vieringen, recepties, bijeenkomsten, vergaderingen;
- kinderen 6-12 jaar uit Haarlem en omgeving, te bereiken via het primair onderwijs met een speciaal educatief programma;
- jongeren 13-24 jaar uit Haarlem en omgeving, te bereiken via middelbare scholen en HBO en universitaire opleidingen waarvoor speciale educatieve- en studieprogramma's worden ontwikkeld;
- volwassenen 25 jaar en ouder met belangstelling voor de lokale joodse geschiedenis;
- toeristen (nationaal en internationaal) met belangstelling voor de lokale en regionale joodse geschiedenis.

Bedrijfsvoering en financiën

JGH neemt de volledige bedrijfsvoering van het Educatief- en herinneringscentrum en het Cultureel platform op zich en het is haar ambitie om op de lange termijn een volledig professionele organisatie op te zetten.

De stichting wil haar ambities stapsgewijs en in de loop der jaren realiseren. De eerste beleidsperiode 2023-2024 is gericht op het in gebruik nemen van het Educatie- en herinneringscentrum en Cultureel Platform in de vroegere vergaderzalen op de eerste verdieping. In de beleidsperiode 2024-2027 wil de stichting zo mogelijk ook de ruimtes van de vroegere godsdienstschool op de begane grond gaan huren. Met Stadsherstel zullen afspraken gemaakt worden over de concretisering van deze gefaseerde ambities.

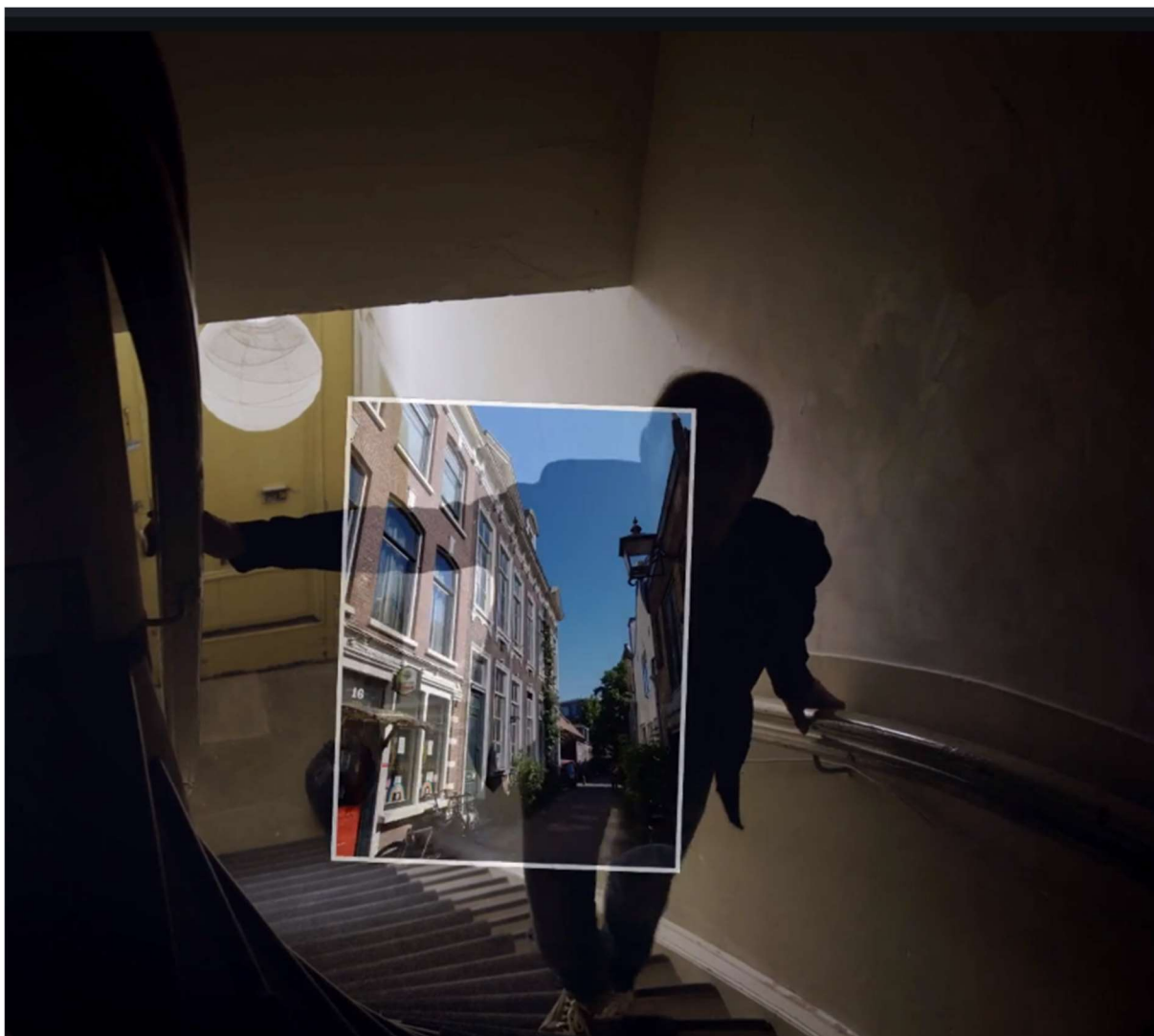
Tijdens de eerste beleidsperiode 2023-2024 zal de organisatie volledig gerund worden door vrijwilligers voor het begeleiden van de museumlessen, operationeel houden van het museum, organiseren van culturele bijeenkomsten en tentoonstellingen en andere voorkomende werkzaamheden. Tijdens de tweede beleidsperiode 2024-2027, waarbij een verdere professionalisering plaats vindt, wil zij een directeur aanstellen die deze taken uitvoert en aan het bestuur rapporteert. De stichting hecht veel waarde aan een verstandige bedrijfsvoering. Dit betekent een gezonde financiële organisatie, geen verplichtingen zonder voorafgaande dekkingen en een harmonieuze menselijke organisatie.

Exploitatiebegroting Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem

Naam	Subnaam	totaal
Huisvestingslasten		
	Huur	€ 12.000,00
	GWL	€ 4.200,00
	Data, TV, telefonie	€ 1.200,00
	Verzekering (inboedel, brand, inbraak)	€ 900,00
	Beveiliging	
Kantoorlasten		
	Administratie (inc. jaarrekening controle)	€ 1.200,00
	ICT (Google drive)	€ 1.500,00
	Algemene kantoorkosten	€ 2.000,00
Personeelslasten		
	Kosten vrijwilligers (onkosten)	€ 3.600,00
Algemene lasten		
	Lease (copier, koffiemachine, kassasysteem)	€ 2.000,00
	Koffie/thee/dranken	€ 800,00
Uitvoeringslasten		
	Onderhoud en reparaties	€ 2.500,00
	Materialen	€ 3.000,00
Verkooplasten		
	Marketing en publiciteit	€ 3.000,00
	Website, abonnementen en licenties (Mollie, hardware)	€ 1.500,00
Projectkosten		
	Educatiematerialen (o.a. educatie specialist)	€ 1.800,00
		€ 41.200,00

Naam	Subnaam	totaal
Kaartverkoop		
	Educatie (1200 bezoekers * 3,5)	€ 4.200,00
Subsidie		
	Huursubsidie	€ 12.000,00
Fondsen/Donaties en vrienden		€ 25.000,00
		€ 41.200,00

Exploittieresultaat	€	-
----------------------------	---	---

Stichting Joods Gemeentgebouw Haarlem (JGH) wil de organisatie zijn die het fascinerende, ontroerende en waardevolle verleden van het pand aan de Lange Wijngaardstraat 14 ontsluit en publiekelijk toegankelijk maakt.

INHOUDSOPGAVE

p. 6	Introductie
p. 7	Profiel Missie en visie Doelstellingen Doelgroepen De geschiedenis van het gebouw en de gemeenschap
p. 10	Culturele en maatschappelijke betekenis Educatie- en herinneringscentrum Cultureel platform Gefaseerde ontwikkeling
p. 15	Programmering, publiek en educatieve activiteiten Programmering Educatie Publiek
p. 16	Samenwerkingsverbanden en strategie
p. 17	Huisvesting
p. 19	Bedrijfsvoering en financiën
p. 20	Organisatie, HRM en governance
p. 22	BIJLAGE Personalia Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem

1. Introductie

Het vroegere Joods Gemeentegebouw aan de Lange Wijngaardstraat 14 vertelt de geschiedenis van de Joodse gemeenschap van Haarlem en omgeving in al zijn veelzijdigheid, triomfen en ook tragische momenten. De vestiging van een Joods-cultuurhistorische instelling in dit monumentale gebouw maakt het mogelijk dit boeiende en diepmenselijke verhaal op deze belangrijke locatie voor het voetlicht te brengen.

Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem (JGH) wil de organisatie zijn die het bijzondere, waardevolle verleden ontsluit en publiekelijk toegankelijk maakt. De educatieve functie krijgt gestalte in een Educatie- en Herinneringscentrum, waar kennis wordt gemaakt met het Joodse verleden van de stad en ruimte is om in beslotenheid de slachtoffers van de Holocaust te herdenken. De ontplooiing van een keur aan culturele en sociale activiteiten in een Cultureel platform versterkt daarnaast de grote betekenis van het gebouw als erfgoeddrager en bevordert de belangstelling van een breed en divers publiek.

Tegelijk biedt Lange Wijngaardstraat een warm en welkom onderdak voor hedendaagse activiteiten en uitingen van Joods leven, in harmonieuze samenwerking met de huidige Joodse gemeente (indien deze dit wenst).

Bijzondere aandacht krijgen de Jodenvervolgung die de Joodse gemeenschap trof tijdens de Tweede Wereldoorlog en de lessen die hieruit te trekken zijn voor de wereld van vandaag en morgen. Dit creëert een grote educatieve relevantie voor de huidige tijd en de toekomst. De stichting wil met een hoopvolle, optimistische blik vooruit kijken, met de ogen van het verleden in de rug.

JGH is opgericht door een groep mensen die al langere tijd aandacht vragen voor het erfgoed van de Joodse gemeenschap van Haarlem en omgeving (het Gemeentegebouw was oorspronkelijk het centrum van de Nederlands-Israëlitische Gemeente Haarlem waaronder ook de plaatsen in de omgeving vielen). Met het realiseren van monumenten, publicaties, lezingen en deelnames aan evenementen als Open Joodse Huizen, hebben de leden zich reeds hoeders getoond van de herinnering aan de lokale Joodse gemeenschap uit het verleden.

De in december 2018 door de Haarlemse gemeenteraad aangenomen motie *Geef Haarlem haar Joodse geschiedenis terug* vormde het vliegwiel dat leidde tot oprichting van de stichting. De initiatiefnemers weten zich in hun doelstelling op bestuurlijk niveau gesteund door de huidige Joodse gemeente van Haarlem e.o., die opgegaan is in de NIG Noord-Holland Noordwest, gevestigd in Heemstede.

Nu er zich een unieke kans aandient om in dit uitzonderlijke gebouw het verhaal van historisch Joods Haarlem te vertellen met daarbij de mogelijkheid om de noodzakelijke vertaling te maken naar de actualiteit, wil de stichting hiervoor haar verantwoordelijkheid nemen.

De gemeente Haarlem, eigenaar van het pand, zoekt voor het pand een nieuwe bestemming en wil het verkopen nadat het jarenlang gekraakt is geweest. Het initiatief van de stichting is in lijn met de opdracht van de gemeenteraad, die voortvloeide uit de motie *Geef Haarlem haar Joodse geschiedenis terug*. Die opdracht luidt dat de nieuwe bestemming 'gemengd' dient te zijn. Dat wil zeggen deels wonen en voor een deel cultureel-maatschappelijk, met waarborging van het Joodse erfgoed. De nieuwe eigenaar van het pand is eraan gehouden om voldoende ruimte te bieden om dit laatste mogelijk te maken.

JGH wil in goed overleg met de nieuwe eigenaar alles wat in haar mogelijkheden ligt eraan doen om het Joodse verleden een eervolle plek te geven en de bijbehorende lessen toekomstbestendig te maken. Eenmaal in zijn volle glorie hersteld zal Lange Wijngaardstraat 14 de vanzelfsprekende, inspirerende en ook troostrijke omgeving zijn voor de verwachtingsvolle bezoekers en gebruikers van dit bijzondere Joods-cultuurhistorisch centrum.

2. Profiel

a. Missie en visie

Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem is een seculiere organisatie die zijn inspiratie haalt uit de geschiedenis van Joods Haarlem en het Joods Gemeentegebouw in het bijzonder. De stichting wil in dit bijzondere monument een culturele instelling vestigen die het historische verhaal van Joods Haarlem voor het voetlicht brengt voor een zo breed en divers mogelijk publiek. Ook wil zij nadrukkelijk verbindingen leggen met actuele maatschappelijke en culturele ontwikkelingen.

JGH beoogt de geschiedenis van de joodse gemeenschap te tonen in al zijn facetten en veelkleurigheid vanaf de achttiende eeuw. Aan bod komen zowel de verworvenheden, de religieuze beleving, het dagelijks leven, de positie van de Joodse burgers in de samenleving en de assimilatie van de Joden, maar ook het antisemitisme, de vervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog en de moeizame wederopbouw van de gemeenschap sinds 1945.

Hiernaast behoort het tot een belangrijke missie om dit verhaal waar mogelijk te koppelen aan de huidige maatschappelijke ontwikkelingen. JGH wil aan de hand van de geschiedenis laten zien wat er van het verleden kan worden geleerd, met name wat betreft de Jodenvervolging, maar ook in algemene zin: het belang van tolerantie, democratie, rechtstaat en solidariteit in plaats van racisme, discriminatie, uitsluiting, polarisatie en rechteloosheid. Het is de overtuiging van de stichting dat juist hedendaags antisemitisme en racisme kunnen worden bestreden door kennis te nemen van het verleden en hieruit lessen te trekken.

Langs deze weg wil de stichting een bijdrage leveren om van de wereld een betere plek te maken waarbij er ruimte is voor iedereen; ongeacht ieders achtergrond, overtuiging of geaardheid.

b. Doelstellingen

JGH streeft, indachtig de oorspronkelijke functie van het gebouw als centrum voor het Joodse leven van Haarlem, naar het volgende:

1. de bezoekers op een zo toegankelijk mogelijk wijze kennis te laten maken met de Joodse cultuur en geschiedenis in Haarlem en omstreken en de bestaande kennis hierover te verdiepen;
2. in het gebouw een Joods-historisch educatief centrum annex cultureel platform te vestigen, waar relevante verbindingen tot stand komen met de wereld van vandaag en morgen, met speciale aandacht voor de bestrijding van antisemitisme en racisme;
3. door haar activiteiten een platform te bieden waarop de missie en de visie van de stichting uitgedragen kunnen worden;

4. het bieden van ruimte aan de huidige Nederlands-Israëlitische Gemeente Noord-Holland Noordwest, thans gevestigd in Heemstede, om voor bepaalde activiteiten gebruik te kunnen maken van dit (herstelde) Joodse erfgoed.
5. het gebouw breed toegankelijk te maken door er openbare activiteiten te organiseren, educatie te verzorgen en informatie te verschaffen.

c. Doelgroepen

De doelgroepen die de stichting wil bereiken zijn breed:

- nabestaanden of anderszins betrokkenen van de (oorspronkelijke) Joodse gemeenschap in Haarlem en omgeving;
- mensen (uit Haarlem en omgeving en eventueel ook daarbuiten) die vanuit hun Joodse geloof en/of beleving wensen samen te komen voor feestdagen, vieringen, recepties, bijeenkomsten, vergaderingen;
- kinderen 6-12 jaar uit Haarlem en omgeving, te bereiken met het primair onderwijs via een speciaal educatief programma;
- jongeren 13-24 jaar uit Haarlem en omgeving, te bereiken via middelbare scholen en HBO en universitaire opleidingen waarvoor speciale educatieve- en studieprogramma's worden ontwikkeld;
- volwassenen 25 jaar en ouder met belangstelling voor de lokale en regionale joodse geschiedenis;
- toeristen (nationaal en internationaal) met belangstelling voor de lokale en regionale joodse geschiedenis.

d. De geschiedenis van het gebouw en de gemeenschap

De locatie aan de Lange Wijngaardstraat 14 kent een lange, bijzondere geschiedenis. Ooit lagen deze grond op het terrein van het Jansklooster. De NIG Haarlem vestigde hier al in 1857 een kleine godsdienstschool, maar bouwde in 1888 na aankoop van naastliggende percelen een veel groter Gemeentegebouw. Wat het Gemeentegebouw zo bijzonder maakte, was dat de verschillende met de Joodse gemeenschap verbonden functies en voorzieningen waren samengebracht in één, speciaal hiervoor ontworpen behuizing. Namelijk een godsdienstschool, vergaderzalen, ritueel badhuis, secretariaat en een kleine dagsjoel. Voor de conciërge was er een dienstwoning.

Gewoonlijk kon men deze bundeling vinden in een synagogecomplex. Maar omdat in Haarlem niet voldoende ruimte was voor een uitbreiding van het gebedshuis aan de Lange Begijnestraat, bleek het praktischer en ook voordeliger om een geheel nieuw gebouw neer te zetten. Dankzij inzamelingen onder Joodse burgers en schenkingen wist het kerkbestuur voldoende geld bij elkaar te krijgen voor de bouw.

De architect, D.E.L. van den Arend, ontwierp een voornaam gebouw met een façade in neoclassicistische stijl. Getuige de pseudo-symmetrische geleding van de gevel, met de door frontons afgesloten hoektraveeën en de door een dakkapel geaccentueerde middenas, wilde Van den Arend met zijn schepping de illusie wekken van een stadspaleis.

Bij de opening op 22 juni 1888 gaf de voorzitter van de Joodse gemeente, Philip Konijn, lucht aan zijn blijdschap: 'Mijne heeren, het gevoel dat in mij opwelt bij het aanschouwen dezer plaats van bijeenkomst is overweldigend.' Het Gemeentegebouw kende in Nederland zijn weerga niet, daar waren ingewijden het over eens. Als de synagoge het

Het vroegere Joods Gemeentegebouw aan de Lange Wijngaardstraat 14 in Haarlem.

hart was, dan vormde dit gebouw het zenuwcentrum van de Nederlands-Israëlitische Gemeente Haarlem.

Met de groei van de gemeenschap in de twintigste eeuw (de NIG Haarlem omvatte naast Haarlem ook Heemstede, Aerdenhout, Overveen, Bentveld, Bloemendaal, Santpoort, Haarlemmerliede en Bennebroek; Zandvoort kreeg in 1923 een eigen synagoge) werd ook het gebruik van het Gemeentegebouw steeds intensiever. Terwijl de Sabbat en de Hoge Feestdagen in de sjoel aan de Lange Begijnestraat gevierd werden, was het Gemeentegebouw de plaats voor de synagogediensten op de werkdagen. Behalve de vergaderingen van kerkenraad en kerkbestuur, kwamen er ook andere Joodse verenigingen bijeen. Zelfs organisaties van buiten de stad belegden bijeenkomsten in de comfortabele ruimtes aan de Lange Wijngaardstraat. Verder dienden de grote zalen op de verdieping voor het vieren van jubilea, voor herdenkingen en voor huldigingen van vooraanstaande gemeenteleden.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog komen de Joden steeds meer in een maatschappelijk isolement te verkeren als gevolg van een keten van beperkende en discriminerende maatregelen. Omdat Joodse burgers de stadsbibliotheek en de cafés niet meer in mogen, richt het kerkbestuur aan de Lange Wijngaardstraat bijvoorbeeld een eigen bibliotheek en café in. In de wachtkamer van de rituele baden worden gewone douches geïnstalleerd, Joden mogen immers ook niet meer van de volksbaden gebruikmaken. Wanneer de Duitsers

tegen het einde van 1941 Joods godsdienstonderwijs verbieden, laat het kerkbestuur het voorste lokaal als kleuterschool gebruiken.

Na het gedwongen vertrek van vrijwel alle Joden uit de stad per 16 februari 1943, wordt het Gemeentegebouw gevorderd door het door de bezetter ingestelde 'Commissariaat van niet-commerciële verenigingen en stichtingen'. De plaatselijke drukkersfirma Enschedé huurt enkele ruimtes van het Gemeentegebouw van dit commissariaat voor de opslag van goederen, per 1 januari 1944. Een ander deel van het pand dient als gemeentelijk politiebureau ten behoeve van de uitvoering van 'bijzondere wetten'. Een klein deel van de Joodse inventaris wordt opgeslagen in Amsterdam, de rest wordt uit het pand gesloopt door slopersbedrijf dat ook de synagoge leeghaalt.

Na afloop van de oorlog komt de kerkenraad op zondag 2 september 1945 voor het eerst weer bijeen aan de Lange Wijngaardstraat. Voor zover nu bekend werden 733 Haarlemse Joden door de nazi's vermoord. Ongeveer 270 Joden overleefden de vervolging. In Heemstede waren er 162 slachtoffers te betreuren, in Bloemendaal 123. Een deel van hen was aangesloten bij de NIG Haarlem. Exacte gegevens over de situatie in de andere dorpen in de omgeving ontbreken.

Op donderdagavond 15 december 1949 begaven de Haarlemse Joden zich voor de laatste maal voor een godsdienstoefening naar de Lange Wijngaardstraat. In 1951 verkoopt het kerkbestuur na slepende onderhandelingen het haveloze pand aan de gemeente Haarlem, die het inricht als onderkomen van de verkeerspolitie. De gedecimeerde gemeenschap sticht in een villa in het Kenaupark nieuw Gemeentegebouw met sjoel. Tegenwoordig is de lokale Joodse gemeente, die nu onder de NIG Noord-Holland Noordwest valt, in Heemstede gevestigd. Nadat het vroegere Gemeentegebouw in de jaren zeventig ook zijn functie als politiebureau verliest, nemen krakers bezit van het leegstaande gebouw.

3. Culturele en maatschappelijke betekenis

Haarlem kent tot op heden geen locatie waar het Joodse maatschappelijke en culturele erfgoed getoond kan worden. Terwijl dit erfgoed een zeer bijzondere historische waarde heeft voor Haarlem (en omgeving) en ook in landelijke zin van grote betekenis is. Met de gedeeltelijke ingebruikneming van Lange Wijngaardstraat 14 door Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem wordt in deze lacune eindelijk voorzien. De stichting voldoet daarmee aan haar doelstelling. De stichting zal naast het tentoonstellen, vertellen en herdenken van de geschiedenis van Joods Haarlem zichzelf een actieve rol in het maatschappelijke en culturele veld geven door het organiseren van rondleidingen, lezingen, uitvoeringen, optredens, ontvangsten en dergelijke.

A. Educatie- en herinneringscentrum

Het Educatie- en herinneringscentrum wordt gevestigd in de vroegere vergaderzalen op de eerste verdieping. Deze twee indrukwekkende zalen vormen met elkaar een suite, die door middel van dubbele schuifdeuren van elkaar kunnen worden gescheiden of met elkaar in verbinding gebracht. Dit biedt de mogelijkheid om het totale oppervlak naar believen te vergroten of te verkleinen, waardoor een geschikte ambiance voor de diverse activiteiten kan worden gecreëerd. De vroegere grandeur van deze zalen is na de restauratie weer zichtbaar. De ornamenten, schoorsteenmantels, wandbekleding en plafondversiering met rozetten met kroonluchters zijn weer terug op de plek waar ze hoorden. Voor de ramen aan

Een voorbeeld van de mogelijke inrichting van het Educatie- en herinneringscentrum. Deze foto is genomen in de Hollandsche Schouwburg, Amsterdam.

de voorzijde keert een replica van de oorspronkelijke grote vergadertafel terug, met inbegrip van de stoelen, en idealiter ook een replica van het tapijt met symbolische Joodse motieven (acanthusbladeren) dat hieronder lag. Ook kan er gedacht worden aan fotografische representaties aan de wanden die tonen hoe het vroegere gebruik van deze zalen was. Voor alle activiteiten zal gelden dat deze alleen onversterkt plaats kunnen vinden. Anders ontstaat er overlast aan de buurt en de bewoners van het pand te weten de appartementen.

In een van de zalen komt een vaste expositie die de geschiedenis toont van de voormalige Nederlands-Israëlitische Gemeente Haarlem aan de hand van (replica's van) foto's, filmbeelden, documenten, boeken en tijdschriften en religieuze- en gebruiksvoorwerpen, van de achttiende eeuw tot aan de periode na de Tweede Wereldoorlog. De expositie besteedt vanzelfsprekend speciale aandacht aan het Gemeentegebouw en zijn gebruikers en bewoners, als centraal punt van het vroegere Joodse leven in Haarlem en wijde omgeving. Naast de vaste opstelling bestaat in het Educatiecentrum de mogelijkheid voor wisseltentoonstellingen over het Joodse leven in Haarlem e.o. en daaraan verwante thema's. Deze kunnen een meer nationaal of zelfs internationaal karakter hebben en aanhaken bij actuele thema's, gebeurtenissen en ontwikkelingen. De wisselexposities kunnen als onderwerp hebben vermoorde Joodse kunstenaars, hedendaagse Joodse kunstenaars, vervolgte kunstenaars, dagelijks Joods leven vroeger en nu, rituele gebruiken en voorwerpen. De stichting biedt bovendien ruimte voor speciale activiteiten die samenhangen met Joods Haarlem zoals bijeenkomsten van Open Joodse Huizen, Open Monumenten Dagen, Europese Dag van de Joodse Cultuur e.d.

Ter herinnering aan de ongeveer 733 omgebrachte Joodse Haarlemmers kunnen enkele persoonlijke vitrines worden ingericht, zoals deze in de Hollandsche Schouwburg in Amsterdam.

Het Herinneringscentrum vormt een apart gedeelte, dat wil zeggen: het staat in verbinding met de expositieruimte, maar is hier tegelijk subtiel van onderscheiden. Het Herinneringscentrum herdenkt de in de Holocaust vermoorde Joden uit Haarlem en omliggende gemeentes. Dit gebeurt aan de hand van een digitale presentatie van de namen van de ongeveer 1000 omgekomen Joodse burgers, geïllustreerd door foto's, persoonlijke herinneringen, getuigenissen en documenten, dit alles in gedigitaliseerde audiovisuele vorm. Hiervoor dient audiovisuele apparatuur en software in het Herinneringscentrum aanwezig te zijn. De apparatuur is op een passende manier geïntegreerd in het historische interieur.

In het Educatiecentrum wordt ook anderszins informatie beschikbaar gesteld over de geschiedenis van Joods Haarlem. Te denken valt aan een gedrukte route door de stad en verwijzingen naar andere lieux des memoire en informatiebronnen, zoals de oude synagoge aan het Goudsmitpleinje, het huis van Rabbijn de Vries aan de Bakenessergracht, het Namenmonument aan het Philip Frankplein, het Corrie ten Boomhuis, de Namenmonumenten in Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort, de verschillende Joodse begraafplaatsen in Haarlem en omgeving, alsook de hedendaagse synagoge te Heemstede. Deze informatie wordt aangeboden in verschillende talen.

JGH zal zich richten op educatie aan zowel volwassenen als jongeren. Het Educatie- en herinneringscentrum heeft lesmateriaal beschikbaar voor het basis- en middelbaar onderwijs over de geschiedenis van Joods Haarlem e.o. en het Joods leven in het algemeen. Er worden rondleidingen gegeven in de expositieruimten en het herinneringscentrum. Speciale aandacht wordt gegeven aan de gevolgen van antisemitisme, racisme, discriminatie, vervolging en uitsluiting, juist met betrekking tot de huidige tijd.

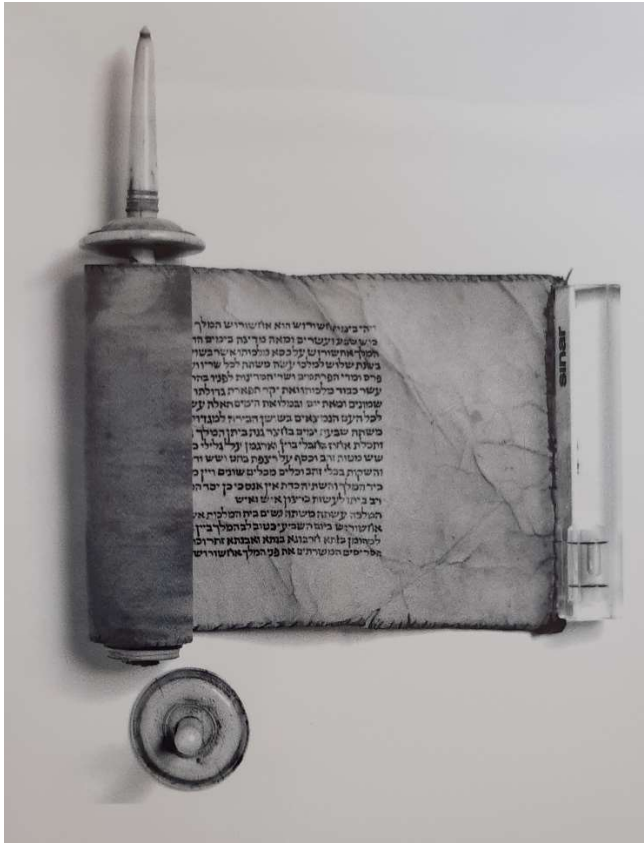
De stichting zal voor de inrichting en programmering van het Educatie- en herinneringscentrum zich laten adviseren en ondersteunen door verschillende instellingen en organisaties, met name de Nederlands-Israëlitische Gemeente Noord-Holland Noordwest, het Joods Cultureel Kwartier in Amsterdam en het Noord-Hollands Archief in Haarlem.

B. Cultureel platform

Eveneens in de vroegere vergaderzalen op de eerste verdieping manifesteert zich het Cultureel platform, dat wil zeggen in de zaal die niet gebruikt wordt voor het Educatie- en herinneringscentrum.

De verschillende activiteiten van het cultureel platform bestaan uit:

- I. Joods-culturele activiteiten te organiseren of faciliteren door de stichting en eventueel in samenwerking met de NIGNH-NW. Workshops waarin de gevolgen van vooroordelen en antisemitisme met leerlingen van het basis en voortgezet onderwijs besproken worden. Er kan ook gedacht worden aan muziekkuitvoeringen, met name Joodse muziek, Joods theater en zang, Hebreeuws toneel in Nederland en open synagogediensten. Tenslotten zijn er nog activiteiten denkbaar die samenhangen met specifieke gebeurtenissen in het Educatie- en Herinneringscentrum, zoals vernissages en lezingen.
- II. Culturele of maatschappelijke activiteiten met een niet-Joods-karakter, dat in elk geval niet in tegenspraak is met het Jodendom of de belangen hiervan op enigerlei wijze schaadt. Te denken valt aan vergaderingen, ontvangsten, lezingen en uitvoeringen door organisaties, verenigingen, stichtingen en particulieren. De voorkeur van de stichting gaat evenwel uit naar culturele en maatschappelijke activiteiten die gericht zijn op dialoog, diversiteit en inclusiviteit.
- III. Activiteiten die samenhangen met hedendaags Joods leven in Haarlem en daarbuiten, zo mogelijk en indien gewenst in samenwerking met de NIGNH-NW. Te denken valt aan bijeenkomsten, vergaderingen, vieringen van feestdagen, bruiloften, chanoeka-vieringen enz., zowel door organisaties, verenigingen en stichtingen als door particulieren. Verder zal er ruimte zijn voor activiteiten gericht op jongeren en jongerenverenigingen, studiebijeenkomsten en lezingen (bijvoorbeeld over Jiddisch, taal- en cultuurachtergrond, gebruik en resten hiervan in de Nederlandse taal.) Deze activiteiten over hedendaags Joods leven zullen niet de belangen of het functioneren van de synagoge in Heemstede mogen belemmeren of minimaliseren; zij willen hier juist een aanvulling op zijn.

Thorarol van Barend Chapon (1884-1943), bestuurder van Joods Haarlem.

IV. In samenwerking met het Noord-Hollands Archief wordt het erfgoed ontsloten en voor het publiek toegankelijk gemaakt dat te maken heeft met de Joodse gemeenschap in Haarlem en omstreken. De stichting hoopt dat met haar komst meer relevant erfgoed boven water zal komen, zoals foto's, documenten, voorwerpen en persoonlijke herinneringen.

C. Gefaseerde ontwikkeling

JGH wil haar ambities stapsgewijs en in de loop der jaren realiseren. De eerste beleidsperiode 2021-2024 (fase 1) is gericht op de voorbereiding van de inrichting van het Educatief- en herinneringscentrum en Cultureel platform en de opbouw van de eigen organisatie. Verder denkt de stichting mee en adviseert zij ten aanzien van de restauratie en inrichting van de het pand voor zover dit betrekking heeft op haar eigen activiteiten. De financiële middelen van de stichting zijn vooralsnog beperkt. Door fondsenwerving worden de eerste subsidies binnengehaald. In de beleidsperiode 2024-2027 (fase 2) wil de stichting haar Joods-culturele activiteiten ten uitvoer brengen en haar financiële armslag door fondsenwerving vergroten. Met Stadsherstel zullen afspraken gemaakt worden over de concretisering van deze gefaseerde ambitie.

4. Programmering, educatieve activiteiten en publiek

a. Programmering

JGH zal voor de inrichting en programmering van het Educatie- en herinneringscentrum zich laten adviseren en ondersteunen door verschillende organisaties uit Haarlem en omgeving zoals die hier eerder genoemd zijn. De stichting zal verder samenwerken met onafhankelijke kunstenaars, programmeurs en educatiespecialisten om haar eigen stem te laten horen. De stichting zal veelvuldig de verbinding zoeken met geestverwante organisaties, instellingen en podia, waaruit interessante samenwerkingen kunnen ontstaan.

b. Educatie

De stichting zal zich met haar educatieprogramma's richten op zowel jongeren als volwassenen. Het Educatie- en herinneringscentrum heeft lesmateriaal beschikbaar voor het basisonderwijs, voortgezet en hoger onderwijs over de geschiedenis van Joods Haarlem e.o. en het Joodse leven en geloof in het algemeen, waar mogelijk gekoppeld aan de actualiteit. Er worden rondleidingen gegeven in de zalen met de expositieruimte, het herinneringscentrum en het cultureel platform. Speciale aandacht is er voor de gevolgen van antisemitisme, racisme, discriminatie, vervolging en uitsluiting, juist met betrekking tot de huidige maatschappij. Voor de verschillende doelgroepen komen er speciale lespakketten waarbij rekening gehouden wordt met leeftijd, opleidingsniveau en achtergrond.

c. Publiek

Eerder in dit plan is omschreven waar het publiek precies uit bestaat. In de breedste zin zijn er drie categorieën te benoemen, namelijk museum- en herdenkingsbezoek (regulier en educatief), cultureel bezoek en overig bezoek (van alle leeftijden).

	2024	2025
Fysieke bezoekers	4.000	6.000
Waarvan scholieren*	1.500	3.000
Unieke bezoekers website	25.000	40.000
Nieuwe tentoonstellingen	1	2
Nieuwe online tentoonstellingen	2	3
Activiteiten (concerten, voorstellingen, lezingen, debatten, etc.)	20	30
Eigen inkomsten	9 %	19%

5. Samenwerkingsverbanden en strategie

Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem zal vele samenwerkingsverbanden aangaan en daardoor een groot netwerk opbouwen. Deze samenwerkingen zijn voornamelijk met lokale partners maar ook met partners van buiten de steden de regio. Om de doelstellingen te halen, impact te hebben en de financiering rond te krijgen is het als culturele organisatie onontbeerlijk om dergelijke samenwerking actief op te zoeken. Het kan een brede groep samenwerkingspartners zijn, die aansluiten bij de verschillende doelstellingen van de stichting. Gedacht wordt aan vooral culturele instellingen uit Haarlem en omstreken: van toneel tot debat en van kunsteducatie tot muziek. Andere partnerorganisaties zijn de organisaties die het Joodse verhaal vertellen en daar een maatschappelijke rol in hebben door zich bijvoorbeeld te richten op discriminatiepreventie, erfgoedbehoud, educatie, voorlichting en herdenken.

Voor JGH staat in de eerste beleidsperiode het opbouwen en consolideren van de eigen organisatie centraal. Dit betekent: het in gebruik nemen van de voor haar doel geschikte en beschikbaar gestelde ruimtes in het gebouw, het opzetten van een goed lopende organisatie met een gezonde bedrijfsvoering, het vestigen van een positie in het culturele en maatschappelijke veld (zowel Joods als niet-Joods), het zorgen voor een goede lokale verankering, het opbouwen van netwerken, het ontplooien van activiteiten om de doelgroepen te bereiken en, zeer belangrijk, het verwerven van structurele en incidentele gelden. Om het bovenstaande realiseren ziet de stichting een drietal stappen voor zich.

Stap 1: Bouw, ontwikkeling en opening

De eerste stap is genomen en staat volledig in het teken van ontwikkeling. De stichting is inmiddels opgericht en het bestuur is geïnstalleerd. Het bestuur werkt samen met een aantal specialistische vrijwilligers om samen met de nieuwe eigenaar (i.c. Stadsherstel) en ook de gemeente Haarlem een plan te maken voor het gebruik en een huurcontract af te sluiten voor de begane grond. Het stichtingsbestuur ziet het als haar taak om mee te denken en inhoudelijke ondersteuning te bieden voor een kwalitatief goede restauratie van het gebouw, waarbij zoveel mogelijk historische elementen in hun oorspronkelijke staat worden teruggebracht.

Een grote taak voor het bestuur is het verwerven van gelden om de inrichting te kunnen medefinancieren en opening te realiseren. Een onderdeel van deze eerste stap is het opstellen van een beleidsplan, een gebruiksplan maken en een exploitatiebegroting opstellen. Aan de hand van dit gebruiksplan kan de invulling en de omvang van de organisatie bepaald worden. Tijdens deze periode wordt het eerste activiteitenplan bekendgemaakt en wordt inzichtelijk hoe de stichting haar educatieve plannen vorm gaat geven. Er wordt een schetsontwerp en voorlopig ontwerp gemaakt voor de tentoonstelling en de invulling van het Herinneringscentrum wordt bepaald. Tijdens stap 1 wordt ook de marketing en een communicatietraject gestart. Er wordt een huisstijl ontwikkeld, een marketing- en communicatieplan geschreven en een website ontwikkeld in twee talen, namelijk Nederlands en Engels.

Tijdens de eerste stap zal de organisatie veel naar buiten treden door gesprekken aan te gaan met zoveel mogelijk spelers in het maatschappelijke en culturele veld (Joods en niet-Joods). Het doel van deze gesprekken is het delen van de plannen van de stichting en het opbouwen van een netwerk. Een ander doel is het verwerven van gelden voor de

inrichting van het gebouw en om een start te kunnen maken en de ruimtes op de begane grond in het gebouw in gebruik te kunnen nemen.

Stap 2: Operationele fase

Na de feestelijke opening is de organisatie operationeel. Dit betekent dat de eerste bezoekers ontvangen kunnen worden en de eerste studenten volgen het programma in het Educatie- en herinneringscentrum.

Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem is een zeer jonge organisatie. Tijdens de eerste jaren ligt de nadruk op verder opbouwen, professionaliseren en zorgen voor de lokale verankering. Dit betekent het wegwijs worden in het gebouw en het gebruik ervan, het verder ontwikkelen van de educatieve en culturele activiteiten, het aangaan van lokale samenwerkingsverbanden en het vervolmaken van de organisatie die past bij de ambities en mogelijkheden die het gebouw biedt.

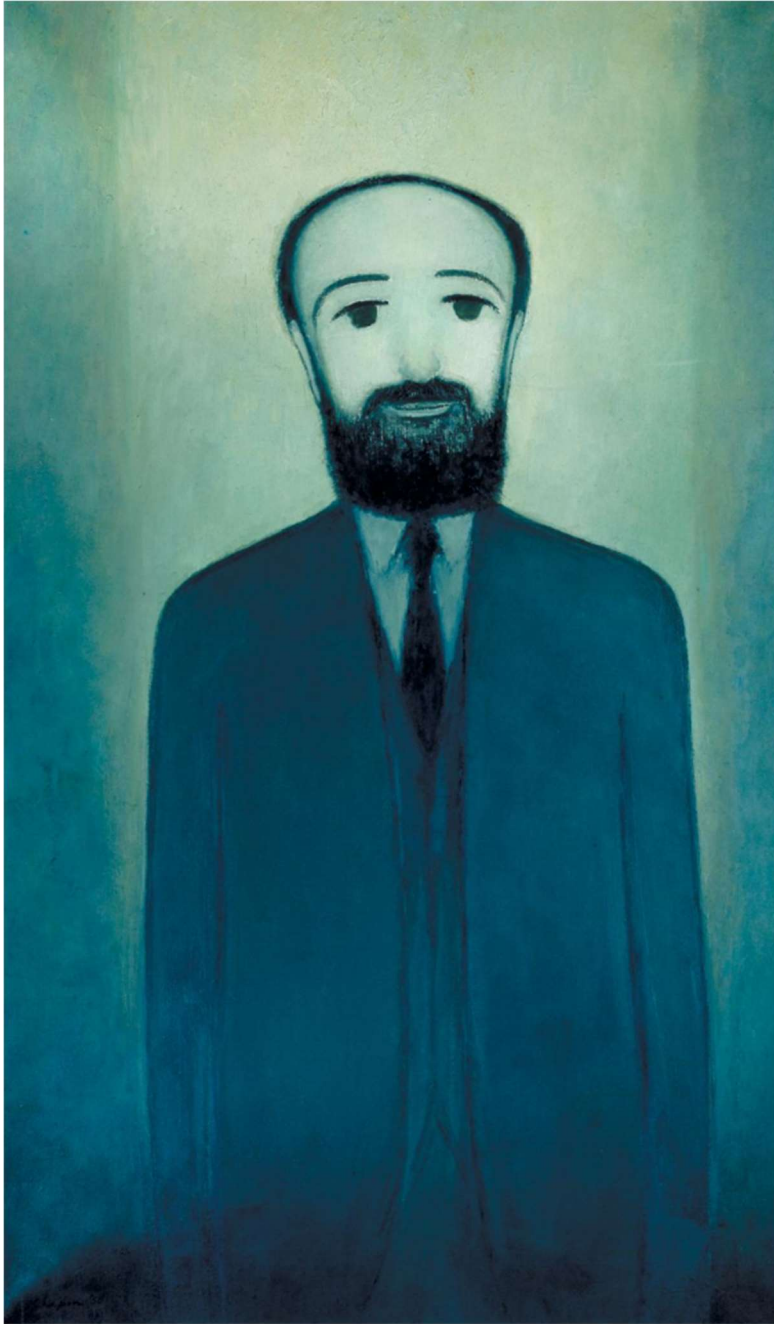
Stap 3: Consolideringsfase

Tijdens de consolideringsfase wil de stichting de organisatie en begroting op een dusdanig niveau hebben dat er sprake is van een gezonde bedrijfsvoering. Met iedere dag activiteiten zoals museumbezoek en het verwelkomen van deelnemers aan het educatief programma. Tijdens deze fase wordt ook gewerkt aan het bestendigen en verder uitbouwen van culturele en maatschappelijke netwerken. Tevens wordt de visie op de tweede beleidsperiode geformuleerd. JGH zal tijdens stap 3 veel in het werk stellen om in aanmerking te komen voor structurele subsidiegelden. Hiernaast wil zij aan het einde van deze fase de bovenverdieping erbij gaan huren zodat in de tweede beleidsperiode aan de culturele ambities gestalte kan worden gegeven.

6. Huisvesting

Met Stadsherstel heeft zich een koper aangediend voor het zwaar verwaarloosde Gemeentegebouw. Volgens Stadsherstel gaat het binnen Nederland om een zeldzaam gebouw, op lokaal niveau noemt Stadsherstel het pand zelfs 'volstrekt uniek'. 'Zeker vanwege de Joodse geschiedenis is het pand het behouden waard', stelt Stadsherstel, 'ondanks de littekens aan dit monument is het verhaal nog goed leesbaar.'

De stichting zal zich gedragen als goede huurder. Dat wil zeggen dat het gebouw met het grootst mogelijke respect gebruikt zal worden. Het inrichten van specifieke ruimtes van het pand met een tentoonstelling, een herdenkingscentrum en het geschikt maken voor andere doeleinden zal de stichting op zich nemen. De totale ruimte in het pand is echter enigszins beperkt. Er is weinig ruimte voor opslag, een goede keuken en een kantoor. De stichting zal de beschikbare ruimtes zoveel mogelijk multifunctioneel in gebruik nemen. Alle zalen moeten

De Haarlemse opperrabbijn van Noord-Holland Philip Frank voor het vuurpeloton, 2 februari 1943. Schilderij uit 1950 van Jules Chapon (1914-2007), de zoon van Barend Chapon en na de Tweede Wereldoorlog zelf kerkeraadslid van de Joodse gemeenschap. Een tentoonstelling over het werk van beeldend kunstenaar Jules Chapon zou heel goed passen in het Joods Gemeentegebouw.

dubbele functies aan kunnen. De expositieobjecten kunnen aan de kant geschoven worden. De zalen bevatten wisseltentoonstellingen, zijn geschikt voor representatieve doeleinden en kunnen gebruikt worden voor diverse culturele en overige doeleinden. Op deze manier is er een optimaal rendement te halen uit de verschillende ruimtes.

7. Bedrijfsvoering en financiën

Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem neemt de volledige bedrijfsvoering van het Educatief- en Herinneringscentrum en het Cultureel platform op zich en het is haar ambitie om op de lange termijn een volledig professionele organisatie op te zetten. Tijdens de eerste beleidsperiode 2023-2024 zal de organisatie volledig gerund worden door vrijwilligers.

Tijdens de tweede beleidsperiode 2024-2027, waarbij een verdere professionalisering plaats vindt, ziet zij voor zich dat ze een directeur aanstellen die deze taken uitvoert en aan het bestuur rapporteert. Het profiel van de directeur is iemand die bewezen kwaliteiten heeft bij het opzetten en bouwen aan organisaties, inhoudelijk sterk is en veel affiniteit heeft met de missie, visie en doelstellingen van de organisatie. Tevens is het iemand die netwerken kan aanleggen en duurzame relaties opbouwt met relevante organisaties in Haarlem en daarbuiten. Het runnen van de organisatie zal veelal met vrijwilligers en het leiding geven aan deze medewerkers vergt speciale gaven. De directeur heeft verstand van financiën en is in staat financieringsbronnen aan te boren. Zowel structureel als incidenteel. De directeur en het stichtingsbestuur bepalen op welke manier de organisatie verder zal worden geprofessionaliseerd.

De stichting hecht veel waarde aan een gezonde bedrijfsvoering. Dit betekent een gezonde financiële organisatie en een gezonde menselijke organisatie. Zij streeft naar een open werkcultuur waar in wederzijds respect met elkaar omgaan de norm is. Ze ziet een inclusieve organisatie voor zich die een goede afspiegeling is van de huidige samenleving. Mensen kunnen zich er ontplooien en op een volwaardige manier bijdragen aan de doelstellingen van de organisatie.

Inkomsten (structureel en incidenteel)

Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem streeft als cultureel ondernemer naar een gezonde financiële situatie waarin risico's worden gespreid, kostenefficiënt en synergetisch wordt gewerkt – onder andere door samenwerking met andere organisaties – en eigen inkomsten en bijdragen uit private middelen worden gestimuleerd. De focus in de eerste jaren is gericht op het leggen van een gezond financieel fundament onder de organisatie en haar activiteiten.

Voor de eerste fase is een startbedrag nodig voor bijvoorbeeld de inrichting, de website en het ontwikkelen van het herdenkingscentrum, de tentoonstelling en de educatieve pakketten. Dit startbedrag is minder makkelijk gefinancierd te krijgen via fondsen dan projectkosten. Het bijeenbrengen van een dergelijk startbedrag kan gerealiseerd worden via een crowdfundingactie, eenmalige en particuliere giften. In de bijgesloten begroting is de opstartfase begroot.

JGH zal zonder structurele subsidiering niet op het professionele niveau kunnen acteren dat zij voor ogen heeft op de lange termijn. De gemeente Haarlem speelt een belangrijke rol bij kick-starten van het initiatief door het verlenen van een huursubsidie.

De stichting zal zich opstellen als cultureel ondernemer en daarom ook eigen inkomsten verwerven. De organisatie streeft er naar om aan het einde van fase 3 minimaal 19% van haar inkomsten zelf te genereren. Deze eigen inkomsten komen uit publieksinkomsten en verhuur van de locatie aan derden. De stichting zal altijd de balans blijven bewaken tussen de exploitatie van de locatie en haar inhoudelijke taken. Deze laatste zullen altijd blijven prevaleren.

Voor incidentele plannen zal incidenteel geld geworven worden. Bijvoorbeeld als er plannen zijn voor een concert of debatreeks worden tijds fondsen aangeschreven om de kosten te dekken. Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem heeft de ANBI status waardoor er ruimte ontstaat voor particulieren en bedrijven om de organisatie te ondersteunen met giften.

Uitgaven (structureel en incidenteel)

In de allereerste fase wordt al het werk gedaan door vrijwilligers. Omdat het de ambitie van de organisatie is om snel door te groeien naar een professionele organisatie, ligt er in de vroege fase veel focus op het maken van plannen, het laten ontwerpen van de inrichting, de tentoonstelling en het inkopen van zaken die hier mee te maken hebben. Het zo snel mogelijk verwerven van inkomsten is noodzakelijk. Zodra deze er zijn, kunnen de eerste uitgaven worden gedaan. Extra uitgaven worden pas gedaan als daarvoor dekking is gevonden en de kwaliteit van het eindproduct geborgd is. De organisatie is dus behoedzaam en neemt geen risico's in verband met het ontbreken van eigen vermogen. Er wordt conservatief begroot. Tegenvallende inkomsten kunnen opgevangen worden door variabele, te beïnvloeden kosten.

8. Organisatie, HRM en governance

JGH verzorgt het beheer en de programmering van het Expositie- en Herinneringscentrum en (al dan niet in verband hiermee) het Cultureel platform. Om de organisatie rondom deze activiteit te borgen stelt zij daarvoor een directeur aan. De directeur rapporteert aan het stichtingsbestuur.

JGH ziet de volgende organisatie voor zich:

Beleidsperiode 2021-2024

1. Stichtingsbestuur

Competenties: Museaal
Podium
Joods leven
Financieel-economisch
Juridisch
Politiek-bestuurlijk
Publicitair/marketing/externe contacten

Elk bestuurslid heeft een of meerdere kerntaken, die aanhaakt/aanhaken bij de functies onder 2. Bestuursleden kunnen verschillende competenties hebben.

Vrijwilligers

Er zal een ruim beroep gedaan worden op vrijwilligers voor het begeleiden van de museumlessen, operationeel houden van het museum en herdenkingscentrum, het verrichten van redactionele werkzaamheden voor de website en overige communicatie-uitingen, het organiseren van tentoonstellingen en andere voorkomende werkzaamheden.

Beleidsperiode 2024-2027

1. Stichtingsbestuur

Competenties: Museaal

Podium

Joods leven

Financieel-economisch

Juridisch

Politiek-bestuurlijk

Publicitair/marketing/externe contacten

Elk bestuurslid heeft een of meerdere kerntaken, die aanhaakt/aanhaken bij de functies onder Bestuursleden kunnen verschillende competenties hebben.

Naast het bestuur worden er verschillende medewerkers aangesteld. De haalbaarheid van deze ambitie is afhankelijk financiële positie van de stichting aan het einde van de eerste beleidsperiode.

- A. Directeur/Conservator/coördinator van het Educatie- en herinneringscentrum (EHC) 0,8 FTE
- B. Programmeur/coördinator van het Cultureel platform (CP) op freelance basis
- C. Educatie medewerker (EM) op freelance basis
- D. Marketeer/publiciteitsmedewerker van het EHC en CP op freelance basis
- E. Administrateur/secretarieel werk/algemeen assistent 0,8 FTE

2. Programma-adviesraad (op de langere termijn)

Adviezen op museaal, podium, Joods-leven, Joods-historisch en Joods-cultureel

Het werven van fondsen

Een permanent punt van aandacht voor de organisatie is het verwerven van gelden. Deze taak ligt bij het stichtingsbestuur en de directie gezamenlijk. Incidenteel kunnen er professionele fundraisers worden aangetrokken voor speciale projecten.

BIJLAGE

Personalia Stichting Joods Gemeentegebouw Haarlem

Wim de Wagt, voorzitter

Zelfstandig kunsthistoricus, journalist en auteur. Gepromoveerd aan de TU Eindhoven in de architectuurgeschiedenis. Publiceerde behalve over architectuur, kunst, herinneringscultuur en de Europese eenwording talrijke boeken en artikelen over Joodse geschiedenis, met name die van Haarlem (o.a. *Joods Haarlem*). Was bestuurslid van de Historische Vereniging Haarlem en is bestuurslid van Stichting Joods Monument Heemstede. Spreker voor Open Joods Huizen in Haarlem en in Amsterdam.

Coen Abram, penningmeester

Langjarige ervaring op het gebied van financiën en administratie voornamelijk bij Joodse kerkelijke en daaraan verwante instellingen, waaronder een fonds ter ondersteuning van een ziekenhuis en een organisatie voor sociaal pastoraal werk. Thans werkzaam als manager financiën en facilitaire zaken. Neemt in die functie deel aan bouwteams als opdrachtgever bij restauratie van rijksmonumenten, waaronder monumentale synagogen. Is als vrijwilliger verbonden aan diverse joodse instellingen met goede doelen.

Paola Koningsveld, secretaris

Persoonlijke betrokkenheid vanwege Joodse familiegeschiedenis (Haarlem) tijdens de Tweede Wereldoorlog. Inzet voor herdenking slachtoffers van de Holocaust als mede-initiator en bestuurslid van Stichting Joods Monument Heemstede en Stichting Joods Monument Bloemendaal en deelname aan het project Open Joodse Huizen in Haarlem. Bestuurlijke ervaring, (oud-)raadslid van de gemeente Bloemendaal. Thans parttime werkzaam als geestelijke verzorger in Ziekenhuis Amstelland. Universitaire studies theologie en klinische en gezondheidspsychologie ondersteunen deze functie.

Job Rosenhart, bestuurslid

Persoonlijke betrokkenheid als burger voor de Joodse geschiedenis van Haarlem en actief betrokken bij de visievorming over het herstel van Joods Gemeentegebouw. Medewerker van de stichting Boete & Verzoening voor het onderhoud van Joodse begraafplaatsen in Nederland. Werkzaam als senior adviseur voor het ministerie van Infrastructuur en waterstaat voor de verduurzaming van de luchtvaart.

Ben Blocq, algemeen beleidsadviseur

Inzet voor herdenking slachtoffers van de Holocaust was mede aanleiding voor het ondersteunen van het zichtbaar maken van de Joodse geschiedenis in Haarlem in het Joods Gemeentegebouw als Joods Erfgoed. Bestuurslid van Joods Monument Bloemendaal. Werkzaam geweest als accountant en in een aantal bestuurlijke functies in de beleggingswereld met bijzondere aandacht voor duurzaam beleggen.

Kik Eveleens, projectleider

Werkzaam als freelance projectleider/projectdirecteur in de culturele sector. Basis is de ervaring in de mediawereld. Ontwikkelde expertise wordt ingezet op het vertellen van een verhaal aan een publiek. Organisaties worden geholpen met het organiseren van dit proces op het gebied van ontwikkeling, management, marketing en bedrijfsvoering. De laatste jaren is er steeds nadrukkelijker aandacht voor de wijze hoe cultuur een bijdrage kan leveren bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

Sanne Hamel-Pulinckx, adviseur cultureel ondernemerschap

Master opleiding gevolgd in Persuasive Communication aan de Universiteit van Amsterdam, tijdens en na een professionele carrière als violiste. Diverse functies in het culturele veld die daarop volgden, leidden tot een aantal jaren als cultureel redacteur voor diverse televisieprogramma's zoals De Wereld Draait Door. Sinds drie jaar eindredacteur bij een landelijk werkend evenementenbureau met veel ervaring op cultureel gebied. Betrokkenheid bij JGH komt voort uit haar culturele ervaring en netwerk en joodse familiegeschiedenis.